

Олена Юріївна Снігова,
доктор економічних наук,
старший науковий співробітник,
ORCID 0000-0001-7456-4894,
e-mail: osnigova@ukr.net,

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», м. Київ

РЕГІОНАЛЬНИЙ ПРОМИСЛОВИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Відновлення промислового розвитку в умовах війни неможливе без подолання нагальних проблем і обмежень та адаптації промислового сектору до воєнних викликів. Своєчасне реагування на них є запорукою та обов'язковою умовою стійкості промисловості і національної економіки та вимагає їх врахування у державній політиці через встановлення пріоритетів. Саме пріоритети державної політики закладатимуть фундамент регіонального промислового розвитку та подальшого економічного зростання України через окреслення напрямів створення сприятливого середовища для збереження промислового потенціалу країни та його реалізації в умовах воєнних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та невирішені аспекти проблеми. Актуальність та важливість питань забезпечення промислового розвитку підтверджено місцем промисловості в національній економіці. Це обумовило вивчення промислового розвитку в контексті широкого спектру проблемних аспектів, які потребують вирішення.

Напрями досліджень, що отримали розповсюдження серед закордонних та вітчизняних науковців, є схожими та стосуються згладжування регіональної нерівномірності промислового розвитку; подолання кадрового дефіциту та технологічного відставання; формування сприятливого для промислового розвитку інвестиційного клімату; вирішення екологічних проблем територій, пов'язаних з промисловою діяльністю тощо. Такі питання розглянуті у працях О. Амоші, Л. Дейнеко, Я. Жаліла, Л. Збарзської, Ю. Кіндзерського, В. Ляшенка, О. Собкевич, М. Якубовського, В. Asheim, S. Baumgartinger-Seiringer, M. Grillitsch, A. Isaksen, M. Trippl та ін.

Останнім часом в Україні актуальності набули дослідження проблем забезпечення стійкості промисловості в умовах війни та повоєнного промисло-

вого оновлення країни. Цьому присвячені праці Я. Жаліла, О. Собкевич, В. Ляшенка та інших вітчизняних дослідників. В зарубіжній економічній літературі активізувалися дослідження промислового розвитку з точки зору необхідності формування регіональних інноваційних систем, орієнтованих на виклики промислового переходу, та врахування в промисловій політиці територіальної нерівномірності вразливості та готовності промисловості до трансформацій, а також швидкості процесів промислових змін. Ці питання широко висвітлено у працях S. Baumgartinger-Seiringer, K. Flanagan, J. Kastur, M. Trippl, E. Uyarr, I. Wanzenböck.

Наукові напрацювання та практичні висновки, отримані вітчизняними та закордонними науковцями, є корисними та можливими для використання при побудові сучасної промислової політики України. Проте саме забезпечення промислового розвитку України в особливих умовах, пов'язаних з війною, потребує оцінки державної політики з позиції спроможності збереження промислового потенціалу країни та визначення її пріоритетів для забезпечення регіонального промислового розвитку в умовах економічних викликів війни.

Метою статті є встановлення пріоритетів державної промислової політики для забезпечення регіонального промислового розвитку в умовах економічних викликів війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення регіонального промислового розвитку в умовах економічних викликів війни потребує впровадження низки спеціальних заходів державної політики щодо створення сприятливого середовища для збереження промислового потенціалу країни та зниження воєнних ризиків для промисловості, стимулювання гнучкості та адаптивності промислового сектору до мінливих умов зі значним ступенем невизначеності, забезпечення економічної стійкості.

З огляду на поставлені завдання необхідною є, перш за все, **розробка заходів щодо забезпечення економічної безпеки України у відповідності з основними викликами та загрозами, що походять з виробничої сфери**. Такий підхід є ризикоорієнтовним та має попереджувальний характер дій щодо виникнення ризиків, загроз, небезпек та непередбачуваних ситуацій в промисловій діяльності, джерелом яких є війна. Проте перелік викликів та загроз економічній безпеці, що походять з виробничої сфери, визначені Стратегією економічної безпеки України на період до 2025 року таких ризиків не містить [19]. Відповідно й система заходів із забезпечення економічної безпеки не містить тих, що спрямовано на забезпечення економічної безпеки з урахуванням проблем функціонування промисловості у період війни. Тож, виклики та загрози економічній безпеці у виробничій сфері, окреслені Стратегією, потребують актуалізації у зв'язку з: втратою частки промислового потенціалу країни через окупацію територій України; значними ризиками поширення бойових дій на інші території країни; ускладненням реалізації промислового потенціалу територій, прилеглих до зони бойових дій та кордону з РФ/Республікою Білорусь; пошкодженням/знищенням промислової та критичної інфраструктури; підвищеними ризиками втрати логістичних коридорів щодо експорту/імпорту промислової продукції тощо, а також значною регіональною диференціацією як з точки зору виникнення воєнних викликів, так і з точки зору прояву їх наслідків.

Невизначеність економічної ситуації несе ризик небажаних економічних та фінансових наслідків або значних матеріальних втрат як для промислових підприємств, так і потенційних інвесторів. Це погіршує умови фінансування промислової діяльності в Україні при одночасному зростанні необхідності залучення додаткових ресурсів на відновлення зруйнованої під час бойових дій промислової інфраструктури. З метою **покращення умов залучення фінансових та матеріальних ресурсів у промисловість** в Україні було запроваджено та реалізовано систему заходів державної політики. Їх було спрямовано на залучення в економіку України стратегічних інвесторів шляхом запровадження: державної підтримки великих інвестиційних проєктів та Державної програму «Доступні кредити 5–7–9%»; страхування/перестрахування воєнних ризиків прямих інвестицій для інвесторів та страхування інвестиційних кредитів для банків адаптації до воєнних ризиків умов надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва, виробничі потужності яких станом на 24 лютого 2022 р. було розміщено на територіях активних бойових дій або тимчасово окупованих РФ; інвестиційних проєктів у провідних для України секторах промисловості; грантової програми «Робота» для стимулювання розвитку підприємств переробної промисловості та створення електронної платформи «Advantage Ukraine» тощо [7; 8; 9; 11].

Разом з значним обсягом роботи державних органів влади щодо залучення фінансових та матеріальних ресурсів у промисловість потреба *підвищення ефективності державної політики* залишається. Це потребує:

запровадження додаткових заходів для підприємств промисловості, зокрема: формування спеціальних інвестиційних резервів; введення інвестиційних надбавок; пільги на реінвестування; інноваційне інвестування;

доповнення Переліку територій територіями очікуваних бойових дій або ймовірного нанесення ракетних та авіаційних ударів як зон високого воєнного ризику (як з метою страхування від воєнних ризиків, так і з метою надання фінансової державної підтримки);

зниження компенсаційної відсоткової ставки для підприємств, які ефективно реалізують інвестиційні проєкти за визначеними Державною програмою «Доступні кредити 5–7–9%» критеріями.

Подолання інфраструктурних обмежень промислового розвитку внаслідок воєнних дій потребує різкого збільшення обсягів інвестування у відновлення зруйнованої під час бойових дій промислової та транспортної інфраструктури. Тож значною мірою заходи, запроваджені з метою покращення умов залучення фінансових та матеріальних ресурсів у промисловість, мають позитивні ефекти й для подолання інфраструктурних обмежень промислового розвитку. Дієвим заходом щодо подолання таких обмежень є визначення серед напрямів надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва у частині відбудови зруйнованих внаслідок військової агресії основних засобів суб'єктів підприємництва [3]. Але забезпечити економічну стійкість промислових підприємств через надання фінансової підтримки на відновлення інфраструктури сприяло б розширення *Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих РФ за рахунок включення території наближення бойових дій як зон з високим ступенем ризику руйнування промислової інфраструктури з метою її швидкого відновлення промислової діяльності*.

Для планування дій з подолання інфраструктурних обмежень внаслідок збройної агресії РФ важливим є затвердження у 2023 р. Методики визначення шкоди та збитків, завданих інфраструктурі, яка містить визначення переліку витрат на відновлення конкретного виду інфраструктури, що мають вплив на функціонування промислового сектору (зокрема, транспорту та електронних комунікаційних мереж). Проте Методика напряму не торкається питань забезпечення регіонального промислового розвитку через подолання інфраструктурних обмежень. Документ носить, скоріше, далекосяжний характер планування фінансових обсягів відновлення на підставі розрахунків загальнодержавних, секторальних та регіональних витрат з метою їх відшко-

дування агресором у майбутньому. *Разом з тим, Методику визначення шкоди та збитків, завданих інфраструктурі, можна використовувати для отримання рекомендацій з подальшої експлуатації пошкоджених об'єктів – у т.ч. їх швидкого відновлення, данні для яких отримуються в процесі проведення обстежень.*

Для планування подолання наслідків пошкодження промислової інфраструктури також можливо застосовувати положення Методики визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації. Разом з іншими показниками за Методикою розраховується у вартісному вимірі потреби у витратах, необхідних для відновлення майна підприємств, які можливо використовувати також для оцінки обсягів інвестиційних ресурсів для відновлення для забезпечення функціонування промислового об'єкту.

Відновлення інфраструктури також здійснюється через *програми регіонального відновлення та субвенцій з державного бюджету*, що дозволяє регіонам активно відновлювати критичну інфраструктуру [12]. Регіональні органи влади можуть взяти участь в ініціативах та грантових програмах, які спрямовані на надання фінансових та інших ресурсів для допомоги місцевим громадам у відновленні промислових підприємств та зміцненні економічного потенціалу в постраждалих від збройної агресії районах. Підприємці з найбільш постраждалих регіонів та деокупованих територій можуть отримати гранти від EU4Business для реалізації заходів з відновлення своєї господарської діяльності. Проте *промисловому розвитку сприяло б розширення переліку підсекторів критичної інфраструктури (за сектором «Промисловість»)*, на який поширюється надання субвенцій на відбудову, за рахунок включення певних підприємств харчової промисловості та вугільної галузі [5].

З метою *подолання логістичних обмежень* Держава сприяє створенню та збереженню безпечних умов «морського коридору» для здійснення безперешкодного експорту/імпорту промислових товарів; укладає міжнародні угоди для створення умов реалізації механізмів страхування провідними страховими компаніями та банками світу просування вантажів «українським морським коридором» (за сприяння Уряду Великої Британії угода дозволяє покривати ризики «Marine Hull War» і «Loss of Hire War» для суден на рівні 1-1,25% страхових премій). *Можливим у цьому напрямку є ведення діалогу з «Укрзалізницею» щодо запровадження спеціальних тарифів або гнучких схем для дунайського напрямку.*

За прогнозними оцінками Міністерства економіки України можливою є критична нестача працівників як за окремими промисловими галузями, так

і за окремими видами спеціальностей, у т.ч. робітничих та технічних. Найбільше працівників, згідно прогнозу, потребуватимуть в таких сферах, як промисловість і будівництво [21].

З метою *подолання критичного дефіциту працівників у промисловості: запроваджено економічне бронювання військовозобов'язаних від мобілізації та спрощено процедури бронювання* шляхом звільнення частини військовозобов'язаних осіб від призову на військову службу для забезпечення безперебійного функціонування економічно важливих галузей економіки в умовах війни [1]; *розширено пропозицію робочої сили за рахунок включення у трудову діяльність нових соціальних груп: запроваджено залучення жінок до виконання так званої «чоловічої» праці (водіїв фур, шахтарів тощо) та людей старшого віку, адаптація людей з обмеженими можливостями до виробничих (використання екзоскелетонів та роботизація праці); реінтеграцію ветеранів та залучення трудових мігрантів [16]; збережено бюджетне фінансування навчання найбільш конкурентним професіям, зокрема інженерним спеціальностям, важливим для функціонування промисловості. Додатково до вищезазначених заходів щодо подолання критичного дефіциту працівників потребує: розробка та впровадження механізмів стимулювання реверсної трудової міграції; сприяння створенню першого робочого місця для молоді (дуальна освіта); удосконалення системи економічного бронювання у промисловості, виходячи з критерію їх стратегічного значення для національної економіки та безпеки держави.*

Необхідним напрямом вирішення проблеми дефіциту кадрового забезпечення промисловості, який одночасно є визнано головною рушійною силою розвитку промисловості на основі змін промислових бізнес-моделей в ЄС, є *стимулювання та сприяння стандартизації, автоматизації та роботизації виробничих процесів*, що потребує: запровадження стимулів, мотивів заохочення вітчизняного бізнесу до впровадження у виробничі процеси цифрових технологій; формування та розвиток мереж структурних елементів екосистеми «Індустрія 4.0» (центрів експертизи, технопарків, інкубаторів, стартапів Індустрії 4.0) тощо. Кроки щодо стимулювання цифрової трансформації в Україні є значними та стосуються реалізації реформ у секторі цифрової трансформації, зокрема: інтеграції з цифровим ринком ЄС; поширення швидкого та захищеного зв'язку; створення умов для розвитку екосистеми стартапів та «держави в смартфоні», запровадження цифрової платформи «Зроблено в Україні» [15; 18].

Разом з тим, недостатнім є зусилля щодо цифрової трансформації виробничих процесів у промисловості. Створене законодавче підґрунтя цифровізації спрямовано, більшою мірою, на стимулювання розвитку цифрової економіки для ведення інноваційного бізнесу, розбудови цифрової інфра-

структури, залучення інвестицій та фахівців без акценту на промисловому секторі та необхідності подолання цифрових розривів у цій сфері між Україною та ЄС. *Вирішенню проблеми цифрової трансформації виробничих процесів у промисловості сприяло б: розробка національної програми цифрової модернізації промисловості; формування «дорожніх карт» цифровізації промислових галузей; розробка програми підтримки цифрової трансформації промислових систем регіонів.*

Необхідність управління ризиками кібератак з позиції економічної стійкості промисловості значно зросла в умовах збройної агресії. Це обумовило внесення змін та доповнень у Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» у 2024 р. Проте серед об'єктів кіберзахисту, визначених законом, не визначено промислових підприємств, або їх технологічних процесів і цифрових технологій, що впроваджуються, що значно знижує можливості протидії загрозам кібератак в промисловій сфері.

Вішенню цієї проблеми сприяло б: *впровадження системи сертифікації продукції*, яка використовується для функціонування та кіберзахисту систем управління технологічними процесами промислових підприємств та об'єктів критичної інфраструктури; *удосконалення системи державно-приватної взаємодії з промисловими підприємствами* за рахунок впровадження ризик-орієнтованого підходу у частині заходів забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту промислових підприємств та об'єктів критичної промислової інфраструктури; *забезпечення паралельного розвитку процесів цифровізації виробничих процесів та системи захисту від кібератак цифровізованих виробничих систем.*

На державу покладено завдання сприяти *подоланню загроз унеможливлення використання природних ресурсів територій внаслідок війни* шляхом пошуків їх альтернативних джерел або застосування спеціальних механізмів їх прискореного повернення в господарчій обіг. Зокрема, для створення/поліпшення умов функціонування гірничо-металургійного комплексу передбачено *заходи з нарошування вугільного потенціалу західного регіону країни* як альтернативи втраченим у східних. Виходячи з окупації частини територій Донецької і Луганської областей та виведенням з експлуатації значної кількості вугільних шахт (Східний та Центральний Донбас), а також загрози воєнних дій на території Дніпропетровської області (Західний Донбас) Загальнодержавною програмою розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року (в редакції на кінець 2024 р.) передбачено наروшування мінерально-сировинної бази Львівсько-Волинського басейну [6].

Відновлення певних втрачених можливостей промисловості щодо переробки сільськогосподарської сировини потребує прискореної *реабілітації військово забруднених сільськогосподарських*

угідь. Державою розроблено механізм повної або часткової компенсації агровиробникам та стратегічним підприємствам витрат за розмінування, який передбачає закупівлю послуг розмінування через Prozorro у офіційно ліцензованого оператора послуг з розмінування [2]. На початку 2025 р. Уряд оновив Порядок використання коштів на розмінування сільськогосподарських земель: збільшено термін подачі заявок на розмінування; запроваджено обов'язковість відкриття ескроу-рахунку до початку торгів; врегульовано питання розмінування частково забруднених ділянок та забезпечення безпеки всієї ділянки земель шляхом проведення нетехнічного обстеження тощо. Впроваджені заходи прогнозовано матимуть позитивний вплив на повернення сільськогосподарських земель в обіг, що сприятиме завантаженню підприємств переробної промисловості вітчизняною сировиною.

Для подолання одного з найсуттєвіших воєнних викликів для промислових підприємств – *переможів у їх енергозабезпеченні*, на державному рівні вжито низку заходів: затверджено пріоритетні групи енергозабезпечення (серед яких визначено групу виробників критично важливих товарів – зокрема, хлібопекарні та молокозаводи); затверджено об'єкти критичної інфраструктури, серед яких підприємства хімічної, металургійної, оборонної, космічної, авіаційної, суднобудівної промисловості; спрощено імпорт генераторів та іншого енергетичного обладнання; запроваджено механізм імпорту електроенергії з ЄС; запроваджено програму для підприємців «Енергетична стійкість для бізнесу» для Харківської, Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської, Одеської та Херсонської областей, яка реалізується мережею центрів підтримки підприємців Дія.Бізнес за сприяння Міністерства цифрової трансформації України тощо [13].

Подальші кроки із забезпечення безперебійного енергопостачання та енергетичної стійкості промисловості потребують модернізації енергетичної інфраструктури, її відбудови за принципом «краще, ніж було» (build back better), декарбонізації технологічних процесів у промисловості, сприяння використанню систем розосередженої генерації енергії, застосування диверсифікованих енергетичних ресурсів у промисловості. Ці напрями, спрямовані на підвищення енергоефективності промислових підприємств, повинні знайти місце у документах, що потребують розробки та впровадження – Національній програмі декарбонізації та енергетичної модернізації промисловості; враховуватися при формуванні «дорожніх карт» декарбонізації промисловості та розробці програм з підтримки декарбонізації та енергетичної трансформації промислових систем регіонів.

Одним з імперативів та пріоритетів державної промислової політики в умовах воєнних викликів є *збереження промислового потенціалу регіонів та країни в цілому.* Основним шляхом збереження про-

мислового потенціалу країни в умовах війни є *релокація промислових підприємств* з територій регіонів, що постраждали від бойових дій. З цією метою було здійснено низку кроків щодо сприяння релокації, зокрема: прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння процесам релокації підприємств в умовах воєнного стану та економічного відновлення держави»; вступило в дію Розпорядження КМУ «Про затвердження плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію»; розроблено Програму релокації підприємств [20], що передбачає інформаційну, логістичну, фінансову підтримку процесу; створено онлайн-платформу relocate.prozorro.sale, яка сприяє практичній реалізації урядової програми з переміщення українських підприємств з зони бойових дій на відносно безпечні території України.

Сприяє релокації *надання державної підтримки переміщення підприємств з територій бойових дій у межах Державної програми «Доступні кредити 5–7–9»*. У березні 2022 р. Програму доповнено напрямом «Державна підтримка з метою фінансування суб'єктів підприємництва для запобігання російській агресії та подолання її наслідків», яка надається зокрема для постраждалих від наслідків проведення бойових дій під час воєнного стану. З травня 2022 р. запроваджено підтримку для переміщення підприємств з територій, що наближені до зони бойових дій або розташовані в ній, у безпечні регіони України, з жовтня 2022 р. — підтримку суб'єктів підприємництва у відновленні виробничих потужностей, зруйнованих частково або повністю внаслідок проведення (воєнних) бойових дій [14]. Незважаючи на зростання обсягів фінансової підтримки підприємницької діяльності за всіма напрямками її надання, незадовільною з точки зору забезпечення промислового розвитку залишається структура державної підтримки. Із загального обсягу кредитів за якою у 2023 р. використано майже 35% — на антивоєнні цілі та 7% на інвестиційні цілі в умовах воєнних загроз. Переробна промисловість посідає передостаннє третє місце після сільського, лісового та рибного господарство, оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автомобільних засобів та мотоциклів. Структура наданої державної підтримки за регіонами у 2023 р. порівняно з 2021 р. не змінилась. Найбільші обсяги надано у м. Київ (10%), Львівській (9%), Київській, Дніпропетровській, Одеській та Вінницькій (по 7%) областях. Найменше — у Донецькій, Луганській та Херсонській областях [4].

Практична *реалізація можливостей промислових підприємств щодо відновлення повноцінного функціонування у регіонах-реципієнтах* потребує: створення логістичної, дорожньої та критичної інфраструктури необхідної потужності; відкриття нових та облаштування вже існуючих про-

мислових майданчиків під потреби релокованих підприємств; відкриття індустріальних парків тощо. Важливим кроком щодо створення умов відновлення промислової діяльності релокованих підприємств було внесення змін у Митний та Податковий кодекси України, зокрема, щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків. Проте здійснення інших заходів щодо створення сприятливих умов діяльності релокованих промислових підприємств потребує подальшої роботи за визначеними напрямками. Залишаються невирішеними проблеми достатньої кількості житла для співробітників релокованих підприємств із забезпеченням їх базовими соціальними послугами у повному обсязі та приміщень, що відповідають потребам промислових підприємств/вимогам для відновлення їх промислової діяльності (по якості, по площі, по вартості та інших умовах оренди); підключення до інженерних мереж для забезпечення функціонування підприємств; нестачі кваліфікованих спеціалістів для проведення монтажу/демонтажу промислового обладнання (особливо іноземного виробництва).

Зацікавленість у релокації промислових підприємств та бізнесу на певну територію обумовило впровадження низки заходів з боку місцевих органів влади, які пропонують в залежності від регіону: компенсацію частини орендної плати та витрат на обладнання; допомогу у отриманні пільгових кредитів за рахунок програм та грантів від міжнародних партнерів (кредити під 0% на 2 роки для покриття операційних витрат в межах програм ЄБРР та ЄІБ); користування екосистемою супроводу релокованого бізнесу; консультативну та менторську допомогу з юридичних, фінансових, HR питань; промоційну підтримку та сприяння виходу на нові ринки в межах B2B-форумів та виставкових заходів для релокованих компаній тощо.

Такі дії є позитивними з точки зору збереження промислового потенціалу України та посилення потенціалу менш промислово розвинених регіонів. Заходу, проте одночасно несуть ризик нерівномірного промислового розвитку регіонів у майбутньому з втратою можливостей реалізації економічних потенціалів прифронтових/наближених до кордону з РФ регіонів України та зростання екологічного навантаження на регіони-реципієнти до небезпечних значень показників, що протирічать їх базовій економічній спеціалізації.

Вирішення завдання щодо *запобігання зростанню регіональної диференціації за рівнем промислового розвитку та можливостями реалізації промислового потенціалу* можливе через впровадження територіально-орієнтованого механізму промислового розвитку як складової економічного розвитку територій, який би враховував:

диференціацію регіонів за промисловим розвитком внаслідок природних відмінностей потенціалів;

регіональну диференціацію дії воєнних викликів;

перерозподіл регіональних чинників промислового розвитку.

З цієї метою законодавчо впроваджено функціональні типи територій, які передбачають врахування територіальних особливостей економічного, зокрема, й промислового розвитку регіонів [10]. Проте, незважаючи на зміни в системі нормативно-правового регулювання регіонального промислового розвитку, що сталися в період 2022-2025 рр., територіально-орієнтований механізм забезпечення регіонального економічного, зокрема, промислового розвитку, який має гуртуватися на визначенні функціональних типів територій залишається нерозробленим.

Перш за все, потребує розробки система показників віднесення територій та громад до певного функціонального типу. Вона залишається невизначеною, за виключенням групи показників для віднесення територіальних громад і мікрорегіонів до територій відновлення. Відповідно, затвердження є лише механізм відбору та віднесення територіальних громад і мікрорегіонів до територій відновлення як одного із функціональних типів територій та Порядок з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад

По-друге, основним критерієм, який розглядається в якості базового при встановленні типології територій регіонів, є безпековий критерій. З точки зору необхідності вибору інструментів забезпечення промислового розвитку, який би був адекватним в умовах воєнних викликів, такий підхід є цілком виправданим, оскільки від ступеню безпеки залежить потенційна інвестиційна привабливість територій та визначаються території-реципієнти підтримки. Проте при такому підході втрачається сама сутність функціонального призначення територій, спотворюється ідея та ускладняється можливість її застосування для вирішення завдань регіональної політики. Подолання цих недоліків потребує певних змін та уточнень в процесі роботи над створенням територіально-орієнтованих механізмів економічного розвитку, яка станом на 2025 р. активно ведеться Міністерством розвитку громад та територій України.

Висновки. Для забезпечення роботи промислового сектору в умовах війни на державному та регіональному рівнях протягом 2022–2025 рр. реалізовано низку заходів, які були спрямовано на збереження промислового потенціалу країни та створення умов функціонування промислового сектору країни в умовах посилення економічних викликів війни. Ці заходи стосувалися забезпечення релокації виробничих потужностей промислових підприємств та формування умов відновлення їх діяльності в регіонах-реципієнтах; подолання логістичних, інфраструктурних обмежень, енергодефіциту та критичного дефіциту працівників у галузях промисловості з акцентом на тих, що мають важливе економічне

значення для країни; стимулювання інвестиційної діяльності; нейтралізації загроз унеможливлення використання природних ресурсів територій внаслідок війни шляхом пошуків їх альтернативних джерел або застосування спеціальних механізмів їх прискореного повернення в господарчий обіг тощо.

Разом з тим, для посилення спроможності промисловості до розвитку в умовах воєнних викликів серед пріоритетів державної політики, які потребують відображення у відповідних нормативно-правових документах, необхідно визначити наступні:

- забезпечення безпекових та соціально-економічних умов для здійснення промислової діяльності на території всіх регіонів та реверсної трудової міграції в Україну;

- розробка та впровадження механізми стимулювання реверсної трудової міграції для подолання критичного дефіциту працівників; сприяння створенню першого робочого місця для молоді;

- створення системи раннього реагування на виклики, що повстають перед промисловим сектором в умовах війни, в системі заходів економічної, регіональної та національної безпеки країни;

- актуалізація викликів та загроз економічній безпеці у виробничій сфері, окреслених Стратегією економічної безпеки України на період до 2025 року, у зв'язку з: втратою частки промислового потенціалу країни через окупацію територій України; значними ризиками поширення бойових дій на інші території країни; ускладненням реалізації промислового потенціалу територій, прилеглих до зони бойових дій та кордону з РФ/Республікою Білорусь; пошкодженням/знищенням промислової та критичної інфраструктури; підвищеними ризиками втрати логістичних коридорів щодо експорту/імпорту промислової продукції тощо, а також значною регіональною диференціацією воєнних ризиків;

- створення єдиної системи страхування від воєнних ризиків, яка б забезпечила їх покриття: впровадити загальнодержавну систему страхування від воєнних ризиків для бізнес-спільноти; прийняття Закону України «Про систему страхування воєнних ризиків», взявши за основу проект Закону, розроблений Національним банком України спільно з Мінекономіки та Мінфіном [17];

- поширення фінансової державної підтримки та страхування від воєнних ризиків на території очікуваних бойових дій або високого ризику нанесення ракетних та авіаційних ударів як зон високого воєнного ризику (їх включення до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих РФ);

- стимулювання інвестиційної діяльності у промисловості в рамках посилення інвестиційної спрямованості програми «Доступні кредити 5–7–9 %» за рахунок зниження компенсаційної відсоткової ставки для підприємств, які ефективно реалізують інвестиційні проекти за визначеними програмою критеріями; розширення для промислових підпри-

емств заходів державної підтримки великих інвестиційних проєктів через формування спеціальних інвестиційних резервів; уведення інвестиційних надбавок; пільги на реінвестування; інноваційне інвестування;

- залучення інвестицій у відбудову промислової та критичної інфраструктури на принципах «краще, ніж було» (*build back better*), сталості, інклюзивності, енергоефективності, стійкості до безпекових загроз та для реалізації інноваційних проєктів у промисловій сфері;

- стимулювання цифровізації промисловості, зокрема сприяння стандартизації, автоматизації та роботизації виробничих процесів; забезпечення паралельного розвитку цифровізації виробничих процесів та системи захисту від кібератак цифровізованих виробничих систем;

- побудова нових внутрішніх та міжрегіональних економічних зв'язків; розвиток міжмуніципального, міжрегіонального та транскордонного співробітництва у промисловій сфері;

- підтримка/формування безпечних логістичних коридорів постачання ресурсів для виробництва промислових товарів та/чи збуту комплектуючих/промислової продукції в умовах втрати тих, що діяли до початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну;

- сприяння пошуку альтернативних джерел природних ресурсів, використання яких в промисловій діяльності унеможливлено внаслідок окупації територій України, або застосування спеціальних механізмів їх прискореного введення в господарчий обіг;

- забезпечення безперебійного енергопостачання та енергетичної стійкості промисловості, зокрема шляхом впровадження заходів з модернізації енергетичної інфраструктури та декарбонізації технологічних процесів у промисловості;

- сприяння переміщенню, розселенню та вирішенню соціально-економічних проблем працівників релокованих підприємств;

- формування системи державного замовлення та збереження бюджетного фінансування навчання інженерним спеціальностям, важливим для функціонування промисловості;

- розвиток системи професійної та вищої інженерної освіти для становлення та розвитку нових, інноваційних видів промислової діяльності;

- підвищення кваліфікації працівників промислового сектору до рівня готовності до цифрової трансформації промисловості;

- створення умов для економічної інтеграції релокованих підприємств на територіях приймаючих регіонів/громад, зокрема, облаштування достатньої кількості промислових майданчиків для релокованих підприємств реального сектору економіки;

- забезпечення збалансованого просторового розміщення і реалізації регіонального промислового потенціалу;

- розроблення територіально-орієнтованого механізму стимулювання регіонального економічного, зокрема, промислового розвитку; визначення пріоритетів та механізмів використання промислового потенціалу функціональних типів територій;

- визначення стратегічних орієнтирів та створення умов для послідовної зміни структури промисловості з урахуванням особливостей функціональних типів територій;

- відновлення та трансформація промислових систем регіонів з урахуванням завдань ранньої та повоєнної відбудови економіки України й євроінтеграційних імперативів; забезпечення промислової трансформації територій, що підпадають під вплив енергетичного переходу;

- встановлення зв'язку державної промислової політики з державною політикою регіонального і місцевого розвитку та політикою відновлення.

Надання вищезазначеним напрямам першочергового значення в системі державної політики сприятиме адаптації промисловості до воєнних і безпекових викликів та забезпечуватиме промисловий розвиток в нових умовах з урахуванням просторових особливостей реалізації промислового потенціалу.

Література

1. Воєнна економіка. Бронювання працівників. *Міністерство економіки України*. URL: <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=1a1ed9e8-ce27-4efd-82d4-5137836dbdec&tag=VonnaEkonomika-BroniuvanniaPratsivnikiv>.
2. Державна програма компенсацій за розмінування агроземель. *Міністерство економіки України*. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/d6d702de-0034-4fba-83a5-a22db4a1450b?lang=uk-UA&title=UriadUdoskonalivPoriadokVikorisanniaKoshtivNaProgramuZrozminuvanniaAgrozemel>.
3. Деякі питання надання фінансової державної підтримки підприємствам, які визначені критично важливими для функціонування економіки в особливий період у сфері оборонно-промислового комплексу: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2024 р. № 1288. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1288-2024-%D0%BF#Text>.
4. Звіти про результати аудиту ефективності на тему: «Державна фінансова підтримка бізнесу в умовах воєнного стану»: Рішення Рахункової палати від 24.09.2024 р. № 42-2. URL: <https://rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=1800>.
5. Перелік секторів критичної інфраструктури від 09.10.2020 р. № 1109 (зі змінами): Постанова Кабінету Міністрів України № 1384 від 16.12.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1384-2022-%D0%BF#Text>.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оновлення Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року та регулювання деяких питань стосовно корисних копалин та компонентів стратегічного та критичного значення»: Закон України від 18.12.2024 р. № 4154-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4154-20#Text>.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями: Закон України від 09.08.2023 р. № 3311-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3311-20#Text>.

8. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 р. №229. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2023-%D0%BF#Text>.

9. Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків: Закон України від 22.11.2023 р. № 3497-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3497-20#Text>.

10. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>.

11. Про затвердження переліку воєнних та політичних ризиків та Умов і порядку страхування (перестрахування) воєнних та політичних ризиків під час здійснення видів діяльності Експортно-кредитного агентства: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.04.2024 р. №388. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/388-2024-%D0%BF#Text>.

12. Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів у рамках Програми з відновлення України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2021 р. № 1324 (зі змінами та доповненнями протягом 2022-2025 pp.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-2021-%D0%BF#Text>.

13. Про критерії визначення підприємств, установ і організацій такими, які мають важливе значення для галузі національної економіки: Наказ Міністерства енергетики України від 19.12.2024 р. № 475. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1959-24#Text>.

14. Про надання фінансової державної підтримки: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р. № 28. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF?find=1&text=%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA+28#w2_5.

15. Про національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 р. № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>.

16. Про реалізацію експериментального проєкту щодо організації професійного навчання жінок для працевлаштування у сферах, де вони були традиційно недостатньо представлені: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 р. № 1302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1302-2024-%D0%BF#Text>.

17. Про систему страхування воєнних ризиків: проєкт Закону України від 30.12.2024 р. № 12372. URL: <https://itd.rada.gov.ua/bi>.

18. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

19. Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року: Указ Президента України від 11.08.2021 р. № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0048525-21#Text>.

20. Програма релокації підприємств Міністерства економіки України. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e766cf9-f3ca-4121-8679-e4853640a99a&title=ProgramaRelokatsiiPidprismstv>.

21. Проєкт середньострокового прогнозу потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці на 2024-2027 роки. URL: <https://spo.fpsu.org.ua/laws/proyekt-serednostrokovogo-prognozu-potreby-u-fahivczyah-ta-robitnychyh-kadrah-na-rynku-praczi-na-2024-2027-roky-2888/>.

References

1. Voienna ekonomika. Broniuvannya pratsivnykiv [War economy. Reservation of employees]. *Ministry of Economy of Ukraine*. Retrieved from <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=1a1ed9e8-ce27-4efd-82d4-5137836dbdec&tag=VonnaEkonomika-BroniuvannyaPratsivnykiv> [in Ukrainian].

2. Derzhavna prohrama kompensatsii za zminuvannya ahrozemel [State program of compensation for demining agricultural lands]. *Ministry of Economy of Ukraine*. Retrieved from <https://me.gov.ua/News/Detail/d6d702de-0034-4fba-83a5-a22db4a1450b?lang=uk-UA&title=UriadUdoskonalivPoriadokVikoristanniaKoshtivNaProgramuZRoZminuvannyaAgrozemel> [in Ukrainian].

3. Deiaki pytannia nadannia finansovoi derzhavnoi pidtrymky pidpriemstvam, yaki vyznacheni krytychno vazhlyvymy dlia funktsionuvannia ekonomiky v osoblyvyi period u sferi oboronno-promyslovoho kompleksu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 05.11.2024 r. № 1288 [Some issues of providing financial state support to enterprises that are determined to be critically important for the functioning of the economy during a special period in the field of the defense-industrial complex: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 05.11.2024 № 1288]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1288-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

4. Zvity pro rezultaty audytu efektyvnosti na temu: «Derzhavna finansova pidtrymka biznesu v umovakh voiennoho stanu»: Rishennia Rakhunkovoi palaty vid 24.09.2024 r. № 42-2 [Reports on the results of the efficiency audit on the topic: "State financial support for business under martial law": Decision of the Accounting Chamber dated 24.09.2024 №42-2]. Retrieved from <https://rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=1800> [in Ukrainian].

5. Perelik sektoriv krytychnoi infrastruktury vid 09.10.2020 r. № 1109 (zi zminamy): Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.12.2022 r. №1384 [List of critical infrastructure sectors dated October 9, 2020, No. 1109 as amended by Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 16.12.2022 № 1384]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1384-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

6. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo onovlennia Zahalnoderzhavnoi prohramy rozvytku mineralno-syrovynnoi bazy Ukrainy na period do 2030 roku ta rehuliuвання deiakykh pytan stosovno korysnykh kopalyn ta komponentiv strateichnoho ta krytychnoho znachennia»: Zakon Ukrainy vid 18.12.2024 r. № 4154-IX [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Clarifying the National Program for the Development of the Mineral and Raw Materials Base of Ukraine for the Period Until 2030 and Regulating Certain Issues of Minerals and Components of Strategic and Critical Importance: Law of Ukraine dated 18.12.2024 №4154-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4154-20#Text> [in Ukrainian].

7. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo realizatsii investytsiinykh proektiv iz znachnymy investytsiamy: Zakon Ukrainy vid 09.08.2023 r. № 3311-IX [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding the Implementation of Investment Projects with Significant Investments: Law of Ukraine dated 09.08.2023 № 3311-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3311-20#Text> [in Ukrainian].

8. Pro vnesennia zmin do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy shchodo nadannia finansovoi derzhavnoi pidtrymky subiekтам pidpriemnytstva: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.03.2023 r. №229 [On amendments to certain resolutions

of the Cabinet of Ministers of Ukraine on providing financial state support to business entities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 14.03.2023 № 229]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

9. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro finansovi mekhanizmy stymuliuvannia eksportnoi diialnosti» shchodo strakhuvannia investitsii v Ukraini vid voiennykh ryzykiv: Zakon Ukrainy vid 22.11.2023 r. № 3497-IX [On amendments to the Law of Ukraine "On Financial Mechanisms for Stimulating Export Activities" regarding insurance of investments in Ukraine against military risks: Law of Ukraine dated 11.22.2023 No. 3497-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3497-20#Text> [in Ukrainian].

10. Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky: Zakon Ukrainy vid 05.02.2015 r. № 156-VIII [On the principles of state regional policy: Law of Ukraine dated 05.02.2015 No. 156-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia pereliku voiennykh ta politychnykh ryzykiv ta Umov i poriadku strakhuvannia (perestrakhuvannia) voiennykh ta politychnykh ryzykiv pid chas zdiisnennia vydiv diialnosti Eksportno-kredytnoho ahentstva: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.04.2024 r. №388 [On approval of the list of military and political risks and the Terms and Procedure for Insurance (Reinsurance) of Military and Political Risks during the Activities of the Export Credit Agency: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 09.04.2024 №388]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/388-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennia Poriadku ta umov nadannia subventsii z derzhavnoho biudzhetu mistsevym biudzhetam na realizatsiiu proektiv u ramkakh Prohramy z vidnovlennia Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.12.2021 r. № 1324 (zi zminamy ta dopovnenniamy protiahom 2022-2025 rr.) [On approval of the Procedure and conditions for providing subventions from the state budget to local budgets for the implementation of projects within the framework of the Program for the Recovery of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 15.12.2021 № 1324 (with amendments and supplements during 2022-2025)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

13. Pro kryterii vyznachennia pidpriemstv, ustanov i orhanizatsii takymy, yaki maiut vazhlyve znachennia dlia haluzi natsionalnoi ekonomiky: Nakaz Ministerstva enerhetyky Ukrainy vid 19.12.2024 r. № 475 [On the criteria for determining enterprises, institutions and organizations as being of importance for the sector of the national economy: Order of the Ministry of Energy of Ukraine dated 12.19.2024 № 475]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1959-24#Text> [in Ukrainian].

14. Pro nadannia finansovoi derzhavnoi pidtrymky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.01.2020 r. № 28 [On the provision of financial state support: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 24.01.2020 № 28]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF?find=1&text=%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA+28#w2_5 [in Ukrainian].

15. Pro natsionalnu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 01.12.2022 r. № 2807-IX [On the National Informatization Program: Law of Ukraine dated 01.12.2022 № 2807-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> [in Ukrainian].

16. Pro realizatsiiu eksperymentalnoho proektu shchodo orhanizatsii profesiinoho navchannia zhinok dlia pratsevlashtuvannia u sferakh, de vony buly tradytsiino nedostatno predstavleni: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.11.2024 r. № 1302 [On the implementation of a pilot project on organizing professional training for women for employment in areas where they have traditionally been underrepresented: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 11.15.2024 № 1302]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1302-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

17. Pro systemu strakhuvannia voiennykh ryzykiv: projekt Zakonu Ukrainy vid 30.12.2024 r. № 12372 [On the system of insurance of military risks: draft Law of Ukraine of 12.30.2024 № 12372]. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/bi> [in Ukrainian].

18. Pro stymuliuvannia rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 15.07.2021 r. № 1667-IX [On stimulating the development of the digital economy in Ukraine: Law of Ukraine dated 15.07.2021 № 1667-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> [in Ukrainian].

19. Pro Stratehiu ekonomichnoi bezpeky Ukrainy na period do 2025 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 11.08.2021 r. № 347/2021 [On the Strategy of Economic Security of Ukraine for the period until 2025: Decree of the President of Ukraine dated 11.08.2021 № 347/2021]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0048525-21#Text> [in Ukrainian].

20. Prohrama relokatsii pidpriemstv Ministerstva ekonomiky Ukrainy [Enterprise relocation program of the Ministry of Economy of Ukraine]. Retrieved from <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e766cf9-f3ca-4121-8679-e4853640a99a&title=ProgramaRelokatsiiPidprimstv> [in Ukrainian].

21. Proiekt serednostrokovoho prohnozu potreby u fakhivtsiakh ta robotnychkyh kadrah na rynku pratsi na 2024-2027 roky [Draft medium-term forecast of the need for specialists and workers in the labor market for 2024-2027]. Retrieved from <https://spo.fpsu.org.ua/laws/proiekt-serednostrokovogo-prohnozu-potreby-u-fahivczyah-ta-robotnychyh-kadrah-na-rynku-praczi-na-2024-2027-roky-2888/> [in Ukrainian].

Снігова О. Ю. Регіональний промисловий розвиток в умовах воєнних викликів: пріоритети державної політики

Дослідження спрямовано на встановлення пріоритетів державної політики для забезпечення регіонального промислового розвитку в умовах воєнних викликів. Проаналізовано заходи державної політики щодо забезпечення діяльності промислового сектору України, які здійснювалися на державному та регіональному рівнях протягом 2022–2025 рр. як реакції на виклики війни. Встановлено необхідність розширення пріоритетів державної політики та розширення переліку завдань, які потребує вирішення для зростання спроможності промисловості до розвитку в умовах воєнних викликів.

Ключові слова: регіональний промисловий розвиток, економічні виклики війни, пріоритети державної політики.

Snigova O. Regional Industrial Development facing Wartime Challenges: Priorities of State Policy

The study is aimed to determine the priorities of state policy to ensure the regional industrial development in the conditions of wartime challenges. The governmental policy measures have been analyzed, aimed to ensure the activity of industrial sector of Ukraine, and undertaken at the national and regional levels in 2022-2025 as the answers to wartime challenges. The need is revealed to extend the priorities of governmental policy and the list of tasks to be solved in order to improve the capacity of industry to develop facing wartime challenges.

Keywords: regional industrial development, economic challenges of war, state policy priorities.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2025
Рецензовано: 12.03.2025